

Resumé af forårstrækket ved Hyllekrog 2013

Tekst og fotos: Preben Berg

I år blev forårssæsonen startet blødt op den 27/2, som er den hidtil tidligste opstartsdato. Det var dog først fra den 1/3 med plus 6-7 grader, at den første rigtige forårsdag indtraf. Her blev trækket for alvor skudt igang med 34 direkte trækkende arter (i alt 2358 fugle) imod 18 og 15 arter de 2 første dage (henh. 645 og 255 ex.). Foråret varede imidlertid ikke så længe i første omgang, da en skrap ekstra vinterperiode satte ind den 10/3 og varede 17 dage til og med den 26/3. På trods af en lille mildning i dagene 14-17/3 hvor termometeret lige akkurat kom i plus i en kort periode på dagen, var hele perioden præget af sne og i særdeleshed snefygning (!). Den nordligste del af Lyttesholmvej var lukket af fygesne på 5-6 dage, hvorfor obsen måtte flyttes 3 gange til enten Rødbyhavn eller Østersøbadet p.g.a. vejen var totalt ufremkommelig. Op til 100-150 cm høje snedriver lå der, da det var værst den 24/3 (!). På de andre 3 dage blev obsning opgivet grundet kraftigt snevejr eller snefygning. Varmt var det heller ikke i perioden da f.eks. 12/3 ned til minus 13 grader og 15/3 minus 8,1 om morgenen. De kolde morgentemperaturer holdt ved i april til den 8/4 med ned til minus 8,4 gr. den 1/4 (!) (egne temp. fra lok.). Midt i april var der stadig spredte rester efter snedriver. Ifølge DMI blev marts så også den koldeste i 26 år (-0,8 gr. = deler 11. pladsen i DMI's historie; middel for 2001-2010 er + 3,0 gr.).

Det er nu blevet 6. år i træk, at forårstrækket ved Hyllekrog er blevet dækket og dækningen fortsatte igen i år frem til den 8/6 (i alt 99 obsdage). I alt 543.130 trækkende fugle blev bogført og observatørerne har været Preben Berg med assistance af især Gunnar B. Pedersen, René Christensen, Claus Mortensen, Palle Sørensen, Uffe B. Nielsen, Ralph Qwinten og Sune Madsen.

Nordlige Lyttesholmvej efter at vinterperioden i marts var afsluttet, 26/3 2013. Vejen var lukket på 5-6 dage i marts p.g.a. op til 100-150 cm høje snedriver, da det var værst!

Mange Gråstrubede Lappedykkere, storke og Blisgæs

For begge arter af lommer var trækket i år markant mere udtrukket over hele perioden end sædvanligt med følge af mindre topdage og betydeligt flere fugle senere på sæsonen. De Rødstrubede (1769) toppede med 6/5 215, men så sent som 2/6 sås stadig 30 trk. Ligeledes så det ud med de Sortstrubede (455) med max. 29/4 39 og bl.a. 3/6 16 trk. Om så ikke alle fugle har været i lige god kondition p.g.a. en ret kold vinter + den ekstra vinter i marts, og/eller generel fødemangel og så efterfølgende mere individuelt måtte udskyde afrejsen NØ-på et stykke tid er uvist, men er en mulighed. Totalsmæssigt haltede begge arter stadig bagefter gennemsnittet med henholdsvis -12% og -24%.

Hidtil har de største trækdage af Toppet Lappedykker normalt faldet i første halvdel af marts. I år forandrede vintervejret dette, da de største dage først faldt meget senere - i april måned!: 14/4 36 og 17/4 49. Kiggedes der nærmere på det samlede trækforløb så faldt trækket i 3 markante tempi: det så og sige normale tidlige træk: 1-18/3 med 84 fugle; dernæst vinterpause til det igen blev forår: 26/3-10/4 her 61 ex. hvorefter et koncentreret ryk i dagene 14-17/4 med 103 fugle. De resterende 46 fugle dryssede herefter igennem til de sidste fugle den 30. maj. De Toppede Lappedykkere (294) kom til at ligge på normalt antal, hvorimod Gråstrubede Lappedykker (734) igen satte ny forårsrekord. Som hovedregel falder de bedste trækdage altid om aftenen i stille vejr. I år var ingen undtagelse både på denne facon og rent tidsmæssigt, flest 17/4 153, 20/4 102 og 27/4 112. Af Nordisk Lappedykker sås i tiden 15/4-4/5 i alt 6 trk. + 9 rst., hvilket er ret normalt.

Sort Stork, Hyllekrog 24/5 2013

Forbavsende mange storke sås i løbet af foråret endda både af Sorte (5) og Hvide (14). De Sorte Storke sås med 23/5 2 NØ, 24/5 1 S, 27/5 1 SV og 1/6 1 S, mens de Hvide Storke var 13-14/4 1 rst, 22/4 3 rst., 28/4 1 indtrk., 16/5 5 (1 SØ+ 4 VSV) trk., 18/5 2 trk. SSØ efter rst. + 1 rst. og 1/6 1 trk. S. Fuglen fra den 13/4 var endda oppe at stå på redeplatformen på Lyttesholm et kort øjeblik, men om det skal tolkes som et signal om et snarligt kommende rykind af et storkepar er uvist. Ifølge "Fugle og Natur" nr. 3 2013 spås der om flere danske ynglepar i snarlig fremtid. Om det så skal være på Saksfjed Inddæmning er så spørgsmålet,

men vi har platformen og området, så kan de bare komme an...!

Et ret normalt antal af Pibesvane (131) sås, mens der af Sangsvane (306) sås dobbelt så mange som normalt uden at det af den grund bliver til de store mængder set i forhold til hvor mange der raster på Lolland-Falster. Største tal af de 2 gulnæbbede arter blev henholdsvis 6/4 44 Pibesvaner og 7/4 68 Sangsvaner.

Af de grå gæs skal først nævnes en pudsig forekomst fra juni måned af Kortnæbbet Gås: 1/6 1 trk. NØ. Det blev til klart bedste år for Blisgås (2520). Arten var allerede i gang da trækobssæsonen blev startet op, og i tiden 27/2 -6/3 sås 517 trk., hvorefter en vinterpause til sidst i marts. Derefter fulgte i tiden 30/3-17/4 så et afgrænset ryk på i alt 1990 trk. med suverænt flest i dagene 13-16/4, flest 15/4 585. Antallet af Grågås (1810) blev hidtil bedste og største dag faldt på årets første rigtige forårsdag: 1/3 358 trk.

På grund af dårlige vindretninger for arten blev det til den dårligste sæson for Bramgås (39.802), flest blot 23/5 7128. Vind fra NV og V er klart bedst her på lokaliteten. Knortegås (22.611) lå lige på gennemsnittet og denne gang således ca. dobbelt så mange som i de 2 foregående sløve forår. Klart bedste dag blev 2/6 9345 trk.

Godt forår for svømmeænderne og skalleslugere

I kraft af to rigtig gode dage i april (11/4 og 15/4) blev det til hidtil bedste år for hele 5 svømmeænderarter: Gravand (431), Pibeand, Krikand, Gråand og Spidsand (se tabel 1). Knarand (93) var dog også 40% over gennemsnittet, men flere fugle sås dog i 2011 (121 ex.). Atlingand (7) og Skeand lå lige omkring gennemsnittet og kom således ikke med i det fine selskab.

	total	11/4 2013	15/4 2013
Pibeand	4864	1480	1690
Krikand	2010	674	617
Gråand	874	201	150
Spidsand	681	248	131
Skeand	358	90	119

Tabel 1: Træktal for en række svømmeænder fra de 2 gode forårsdage henh. 11/4 og 15/4. Alle tal blev rekordantal på nær Skeand!

På trods af en hel del hård østenvind i foråret blev det paradoksalt nok kun et smådårligt år for Bjergand (697) i stedet for et forventet godt år. Bedste dag faldt på en af de store svømmeandedage: 15/4 210. Første sete fugl fra juni måned kan også lige nævnes: 8/6 1 hun trk. Ø.

Ederfuglene (335.076) havde et OK forår selvom de også var forsinkede/forskudt pga de 2 ugers ekstra vinter i marts, hvor de iøvrigt også til tider næsten fuldstændigt gik i stå. Der blev så lagt i ovnen til en rekorddag, som så også kom den 7/4 med 51.250 trk. Derudover i alt 4 dage registreret med over 20.000 (max. 28.200) i tiden 1/4-14/4.

I løbet af forårssæsonen blev 58.682 Ederfugle kønsbestemt som led i en undersøgelse af hunprocenten i de direkte trækkende fugle. I alt 18 % blev således kønsbestemt og antal hunner blev udregnet pr. dag, hvorefter den endelige hunprocent for hele foråret endte på 33,87%. Procentsatsen er dog reelt en anelse lavere da formentlig ca 40-50.000 usete fugle udenfor obstid sen eftermiddag/aften. Med andre ord gik der således 2 hanner for hver hun.

Kongeederfugl, ad. han godt skjult iblandt Ederfugle, Hyllekrog 10/5 2013

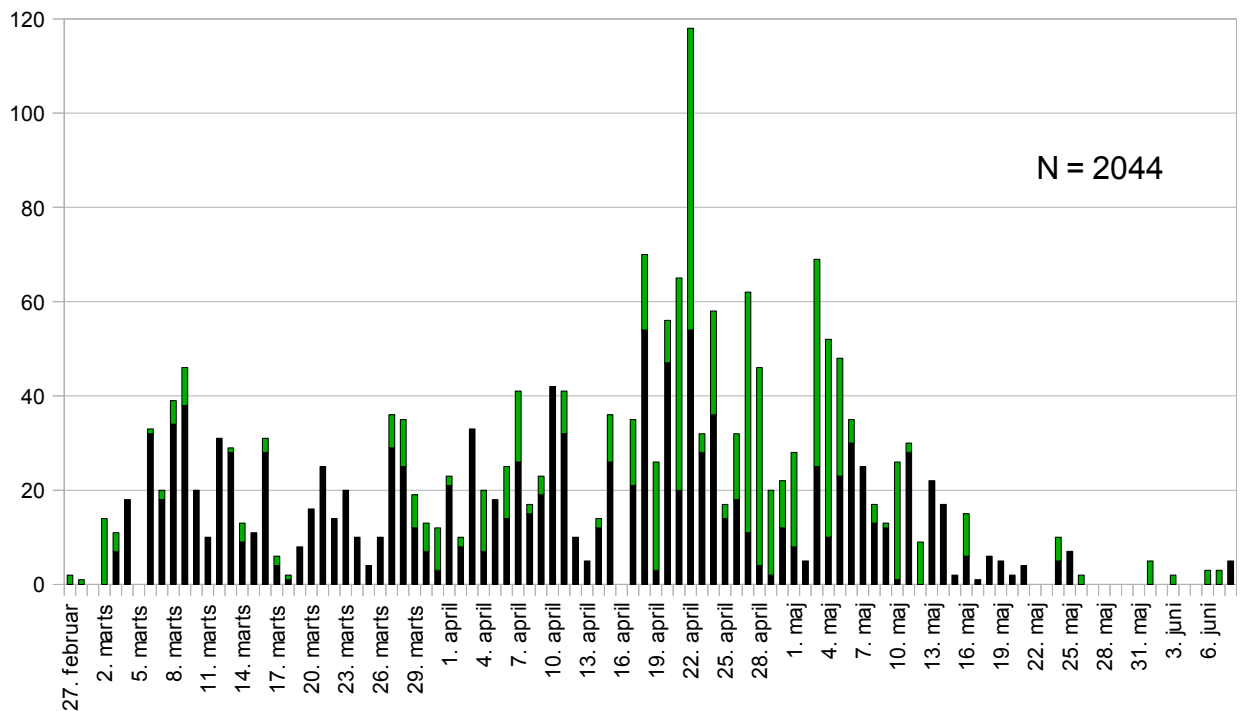

Fig. 1: Tidsmæssig fordeling af Fløjlsand ved Hyllekrog i årene 2009-2013. Grøn søjle angiver fugle set i 2013, mens sort søjle angiver fugle set i årene 2009-2012. Ligesom med en lang række andre arter var forårstrækket af arten noget forsinket i år. Selvom det er en tilfældighed er der sjovt nok ikke set en eneste trækkende Fløjlsand den 16/4, iøvrigt ej heller i 2008!

Havlitterne (1508) holdt sig i år næsten på gennemsnittet, hvilket var i kraft af en enkelt god dag: 22/4 725 trk. Efter 2 magre år blev det ligeledes gennemsnitligt med Sortand (48.192) som i lighed med Ederfugl kørte på vågeblus i dagene 7-26/3, men ellers flest 7/4 4460 og 8/4 4650. Fart var der på Fløjsand (698), da dobbelt så mange som normalt kom i bogen, flest 22/4 64 og 27/4 51. En forlænget vinter hjalp tilsyneladende på totalen af Hvinand (530) (ligesom de bliver hængende lidt længere..) da klart bedste år i 5 års perioden, flest 16/3 65. Det samme galt også for Lille Skallesluger (58), da her 10 gange så mange som normalt.

Usædvanlig mange Toppede Skalleslugere (11.302) blev set. Den 8/3 blev det til en ny klar rekord med 1845 trk., som er hele 1020 flere fugle end hidtil bedste dag i arkivet!

Yderligere dage med over 500 blev: 9/3 796, 18/3 790, 27/3 618 og 10/4 510. Efter den samme "vintermodel" som Hvinand og Lille Skallesluger også her klart rekordår for Stor Skallesluger (410). Det største træktal dog stadig meget beskedent set i forhold til hvor almindelig arten er: flest 17/3 37.

Yderst slapt rovfugletræk og mange traner

Der var ikke megen gang i rovfuglene dette forår. Det blev således det hidtil ringeste år i perioden, hvor det især var Musvåge (478) og Spurvehøg (124) som haltede langt bagefter (ca 70% under gennemsnittet!). Desuden sås der heller ikke en eneste Vandrefalk (normalt 3-6). Der var dog lyspunkter i form af lidt knebne bedste år for Sort Glente (5), Rød Glente (82) og Havørn (19). Et par hæderlige dage for Rød Glente blev 14/3 20 og 1/4 12, mens der for de øvrige arters vedkommende ikke er noget nævneværdigt.

Derimod sås der over 3 gange så mange traner som normalt. Om de så også var forsinkede p.g.a. den ekstra vinterperiode i marts og derfor så og sige sprang pitstoppet på Rügen over, hvorfor flere kom forbi os fra rasteplasser længere nede i Tyskland. Totalen endte på 1351, hvor de bedste dage blev 1/4 215, 6/4 677 (rekord) og 7/4 173.

Nærkontakt med Hvepsevåge, Hyllekrog 15/5 2011

Rigtig mange Islandske Ryler igen i år

En forsinkelse af det endelige forår forudsagede "automatisk" flere viber end normal (totalt 474 og flest 6-7/4 i alt 351) - læs: som en af vores absolut allerførste forårsbebudere er de fleste normalt allerede trukket igennem inden træksæsonen er startet op.

Årets melding om det "arktiske firkløver" (Strandhjejle, Islandsk Ryle, Almindelige Ryle og Lille Kobbersneppe) lyder således:

Strandhjejler blev set på i alt 12 dage i tiden 20/4-2/6 med totalt 1088 trk. og således næstbedste forår. Største dage blev 26/5 275, 27/5 392 og 2/6 222.

Endnu flere Islandske Ryler blev set i år end i 2012, som også var langt udover det sædvanlige. Hele 18.072 trk. blev det til, hvoraf en megastor dag den 2/6 med **13.802** (!!!) trk. Fuglene var fordelt over 46 flokke på op til 800 i tidsrummet 8.12 til 22.14. Øvrige fine dage (over 15) var 1/6 816 og 3/6 3430.

De Almindelige Ryler gav kun en bedre dag: 1/6 823 trk.

På trods af megen fokus på Lille Kobbersneppe i månedsskiftet maj/juni inkl.

obsforstærkning lykkedes det ikke at finde specielt mange fugle (vel at mærke for stedet!).

Det var ellers forventet at 5-cifrede antal kunne opnås, da vinden i perioden mod sædvane mest lå omkring NØ. Modvind burde ifølge teorien give flere fugle i lavere højde og

mindske risikoen for at de går indover land inden de kommer forbi Hyllekrog. Om de så alligevel er kommet meget højt op og måske helt op i luftlag, hvor vinden er modsat rettet den ved jordoverfladen - tja det må guderne vide...! Nå, men det blev til 7872 trk. hvoraf 5

dage med over 1000 i tiden 27/5 - 2/6, flest 1/6 1687. Igen i år var det forholdsvis mindre

flokke som blev set. Eneste flok på over 350 blev således 580 i flok den 28/5. Som et plaster på såret kom de så til gengæld på klodshold: blot 10 meter oppe og under 50 meter væk (flot!).

Storspover, Hyllekrog 15/4 2013

Storspoverne blev også mandsopdækket bedre end sædvanligt (flere aftener dækket) med det formål at ramme nogle gode aftener, men projektet ville ikke rigtig lykkes. De gik antagelig for højt til at finde med håndkikkert eller så kom de i år bare ikke forbi lokaliteten de i store mængder, som jeg havde håbet på. Det hele endte med i alt 3243 trk. eller med andre ord 6,9 % under gennemsnittet. Eneste dag med over 1000 trk. blev 23/4 med 1256 trk.

100 Almindelige Kjøver og få Dværghmåger

For første gang blev der ikke set en eneste Mellemkjøve i løbet af et forår! Almindelig Kjøve var meget tæt på at runde 100 trækkende fugle, da de endte på 98 ex. (7 flere end hidtil bedste år). Dog sås yderligere 1 rst. henholdsvis 6/4 og 20/5, så der blev alligevel set i alt 100 fugle dette forår. Bedste dag blev 18/4 med 12 trk. og ellers højst 7.

Det blev heldigvis til en tilbagevenden til normale tilstande for Sorthovedet Måge med i alt 8 forårsfugle 14/4-18/5 (7 trk. + 1 rst.) efter sidste års helt tomme forår.

Det blev et underligt forår for Dværghmågerne vedkommende, da de gik igennem over flere mindre ryk. Om de 17 dages ekstra vinter i marts måske også kan have haft en negativ indflydelse for denne art er uvist. Umiddelbart skulle man ikke tro det, da de hovedsagelig overvinter længere nede sydpå (Sydvesteuropas kyster, Middelhavet) og fordi forårstrækket hos os normalt først kulminerer sidst i april. Det skal også bemærkes, at de største rasttal fra de nordtyske søer i år var ret beherskede f.eks. 27/4 600 Galenbecker See (SSØ for Rügen), 1/5 350 Mechower See (70 km SSV for Hyllekrog) og 2/5 560 Grosser Rosin (SSV for Rügen) (www.oamv.de og naturgucker.de). Det virkede som om, at fuglene dette forår kom direkte længere nede sydvest fra og i en vis udstrækning sprang rastperioden i de nordtyske søer over og trak direkte mod ynglepladserne. Det første større ryk faldt således underligt nok allerede i dagene 15-19/4 (se Dværghmågediagrammet fra sidste år) med flest 15/4 823. Dernæst påfaldende få fugle sidst i april, hvor de normalt kulminerer, og herefter igen en top 1-4/5 med flest 4/5 880 trk. Totalen endte på 4116 trk. som er 51% under gennemsnittet. En enkelte Ride kunne det også blive til igen i år: 3/4 1 ad trk. Ø.

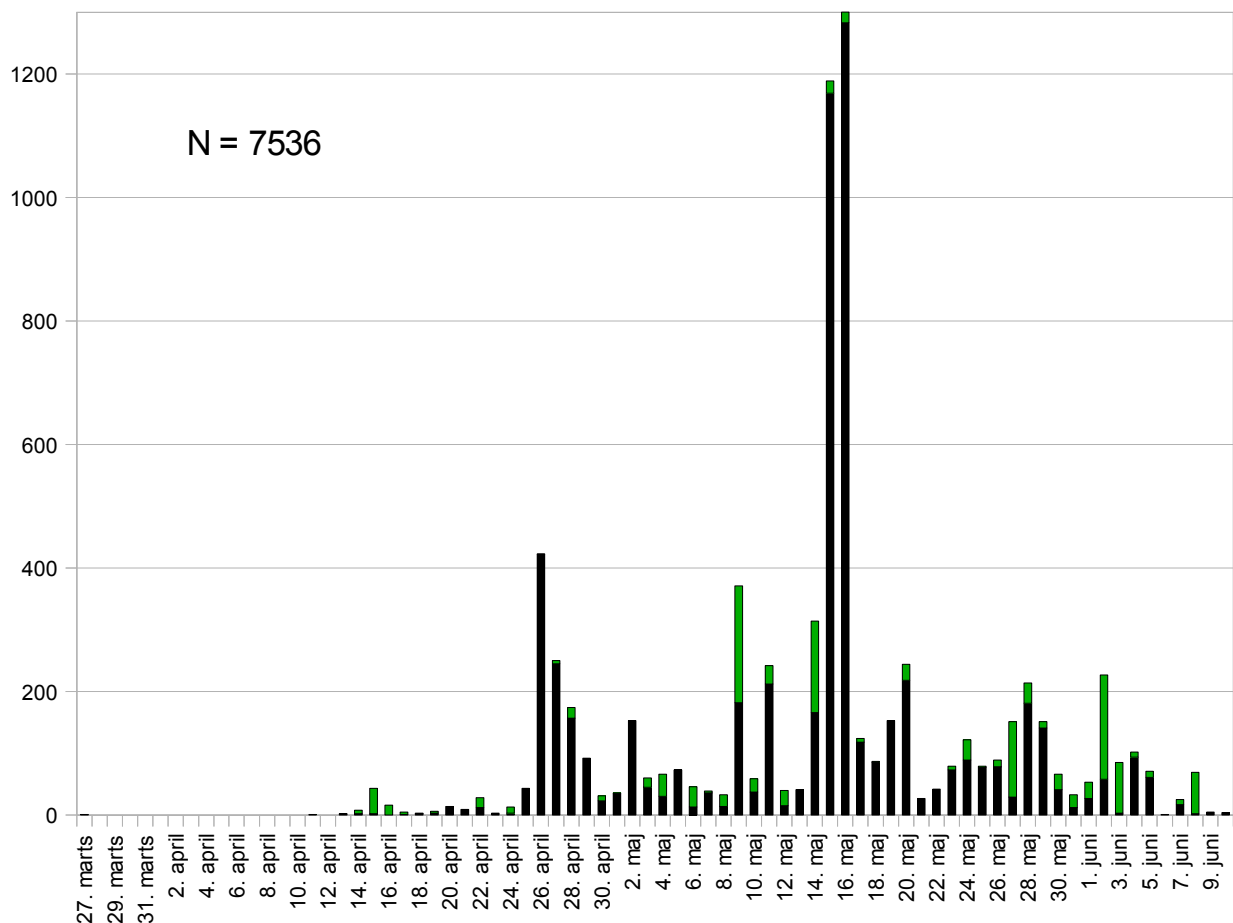

Fig. 2: Tidsmæssig fordeling af Fjordterne ved Hyllekrog i årene 2009-2013.

Grøn søjle angiver fugle set i 2013, mens sort søjle angiver fugle set i årene 2009-2012.

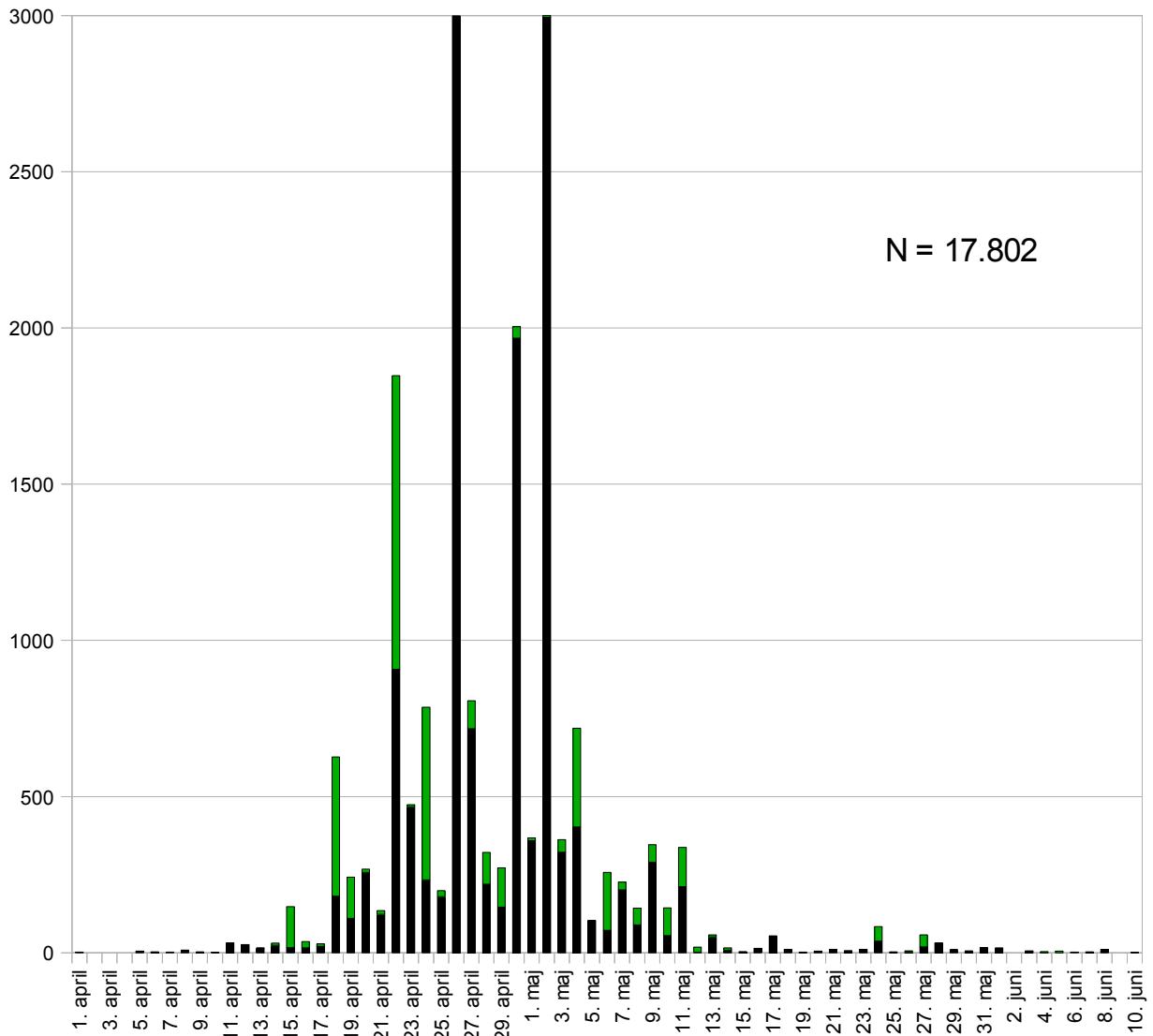

Fig. 3: Tidsmæssig fordeling af Havterne ved Hyllekrog i årene 2009-2013. Grøn søjle angiver fugle set i 2013, mens sort søjle angiver fugle set i årene 2009-2012. Den bedste trækdag er dog fra 2008 med 25/4 2465 trk.

Både Splitterne (313), Fjordterne (1362) og Havterne (3685) endte meget tæt på gennemsnittet. For Splitternes vedkommende faldt de bedste dage 14/4 31 og 15/4 61. Fjordterne gjorde sig bemærket ved at være godt spredt udover perioden. Således sås allerede 15/4 41 og i maj: 9/5 189, 14/5 148 og 27/5 122 (1 2K). I juni stadig forbavsende mange (i alt 27 % af forårstotalen): bl.a. 2/6 169, 3/6 82 og 8/6 67 (bl.a. 55 i flok), hvorfor formentlig stadig forårstræk af arten efter, at der blev lukket ned for sæsonen den 8. juni. Havternetrækket faldt til gengæld mere normalt med en tendens til lidt tidligere træk. De største dage blev: 22/4 940 (heraf 550 på en ½ time!) og 24/4 553. Det blev hidtil dårligste år for Dværgterne med 59, som kun er 2/3 af normalen. Med 295 Sortterne blev det så hidtil bedste år med fuld forårsdækning. Der er dog stadig langt op til prøvesæsonen fra 2008, hvor der bl.a. sås 360 på en enkelt dag. I år sås 12/5 109 trk. fugle, hvoraf en tæt sværm på mindst 80 fugle (som en sildestime!) opdaget ca 500 meter oppe og 8-10 km væk. Flokken rodede rundt deroppe og kunne ikke rigtig bestemme sig om

retningen, som de skulle tage. Til sidst besluttede de sig til at fortsætte mod Ø stadig min. 500 meter oppe. I lighed med Fjordterne sås desuden også en del Sortterner i juni bl.a. 7/6 27 Ø (20+7 i flok)!

Dette afsnits arter udmærkede sig iøvrigt også i usædvanlig grad ved at blive landet første fugle (enten solo første eller sammenfaldende med fugle andetsteds): Almindelig Kjøve 6/4 1, Splitterne: 22/3 1 (i hårdt vintervejr og 7 dage før landets næste fugle), Fjordterne 11/4 1, Havterne: 8/4 1, Dværgterne 15/4 1 samt Sortterne allerede 15/4 1 og 18/4 1.

Af alkefugle sås der igen i år ikke særligt mange: Lomvie (55), Alk/Lomvie (3), Alk (5) og Tejst (4). Kun Tejst formåede at holde skansen.

Som vanligt er der ikke meget at bemærke med hensyn til de almindelige småfugle, men en art som Tornirisk sås i hidtil klart laveste antal.

Gulspurv, Saksfjed Inddæmning 4/5 2013

Foruden den sædvanlige tamme bogfinkehun (ankomst 15/4) havde vi hele foråret også selskab af et tamt gulspuvepar. Der udover af og til yderligere en tam bogfinkehun (set samtidigt) og en halvtam bogfinkehan!

Lille Skrigeørn, Kongeederfugl og igen ynglende Sortstrubet Bynkefugl

Forårets mest sjældne fugl blev en Lille Skrigeørn den 24/5 som trak V (tilsendt SU - er pt stadig under behandling).

Igen i år sås Sortstrubet Bynkefugl som ynglefugl idet 1 syngende han + 1 hun blev set denne gang ved Klitten, men først fra den 25/5 og frem. Mindst 2 ungfugle er set i skrivende stund.

Af øvrige subhits og andre fåtallige arter kan nævnes (inkl. rst. Saksfjed Inddæmning): Rørdrum 16/3 1 rst., Sølvhejre 21/4 1 rst., Silkehejre 1/6 1 rst., Sort Stork 23/5-1/6 i alt 5 trk., Hvid Stork 13/4-1/6 i alt 9 trk.+ 5 rst., Nilgås 13/4 3 trk., Kongeederfugl 10/5 1 ad han

trk., Sort Glente 22/4-27/5 i alt 5 trk.+ 10/6 1 rst., Hedehøg 20/5 1 og 27/5 1 trk., Kongeørn 19/1-16/3 1 2K rst., Ørn sp. (en af de dyre) 25/4 1 trk. SV, Enkeltbekkasin 10/2 1 rst., Sorthovedet Måge 14/4-18/5 i alt 7 trk.+ 1 rst., Rovterne 7/5 2 trk., Hvidvinget Terne 8/5 1 trk., Mosehornugle 20/1 1 + 21/3-10/5 6 obs af 1 rst., Vendehals 4/6 1 rst., Biæder 28/5 1 trk. efter rst., Sortstrubet Bynkefugl 19/4 1 hun (vestlige del af sommerhusene), Ringdrossel 14/4 1 rst., Græshoppesanger 26-28/4 1 + 27/5 1 syng., Rødtoppet fuglekonge 14/4 1, 15/4 1 ny og 20/4 1 alle rst., Korttået Træløber 8/5 1 syng., Pirol 24/5 1 rst., Gulirisk 30/3 1 syng. og 24/4-27/5 i alt 7 trk.+ ca. 7 rst., Karmindompap 15-28/5 i alt 4 trk.+ 2 rst. og Lapværting 26/1 3 rst.